

Algunes proses

per Jean Serra

L'escola

L'escola era un edifici molt gran, de dues plantes unides per una escala interior. A baix, hi havia les classes de les noies. A dalt, les dels nois. Tenia un gran pati obert cap a ponent, confrontant amb unes bellíssimes palmeres i els camps de conreus... El camí que nosaltres dèiem el Carreró i que, partint de can Cabrit i can Fonoll, menava a casa meva, corria per entre l'escola i l'Hort del Bisbe i part darrere de l'església parroquial.

Vaig anar a primer. La mestra, la senyora Antonieta, era cosina de la meva mare. Era fadrina, ja entrada en anys. No recordo que em tractés de manera especial i diferent als altres. Tots plegats formàvem un ramat heterogeni, sobre el qual abocava per igual el seu afecte maternal.

Un dia vingueren els meus pares a l'escola. En veure'ls a la porta de la classe, la senyora Antonieta va interrompre la lliçó i els va fer passar. Va ser, per a mi, una estona feliç però tensa. No convenia mostrar cap feblesa davant dels companys. Em vaig col·locar, discretament, entre la mestra i la meva mare, escoltant.

"Com es porta? Aprèn de pressa?"

"És com tots. Però fa una mescla de llengües molt graciosa..."

A mi no me'n feia gens, de gràcia. M'adonava que cada cop ho tenia més embolicat això, de l'expressió. Una cosa era el que em bullia a dins i una altra ben diferent dir-ho en una llengua pròpia. El meu món lingüístic s'esberlava per moments. Aprenia segons que veia una relació entre les paraules i les coses. Però molt sovint les coses de què es parlava no eren presents, i així endins em creixia un esquinçament estrany.

Vacances nadalenques

Ramat heterogeni. Fills de pescadors i de pagesos. Fills, també, alguns, de funcionaris i militars.

El primer trimestre es va escolar com un sospir. Abans de les vacances nadalenques, el director va passar per les classes, informant que aquells alumnes que volguessin col·laborar en la construcció d'un pessebre i en la recol·lecta d'ajuda als pobres, ho podien fer amb plantes i segells.

Vaig recordar que a casa guardàvem una capsa de sabates plena de segells d'arreu del món. Al vespre vaig triar els més vistosos. L'endemà, d'un marge de

la vora del Carreró, vaig arrencar dues plantes menudes d'atzavara per adornar el pessebre. Aquell dia me n'anava cap a escola amb el cor inflat d'entusiasme cooperatiu. Abans d'entrar a la meva classe, vaig passar per la Direcció per entregar els meus regals. El director, somrient, va agrair el meu gest, dient-me:

"Necesitamos sellos nuevos, sin usar... Y las plantas que has traído... no son las apropiadas para un pessebre... Sin embargo, tu voluntad es buena".

No havia entès del tot el seu parlament quan va passar per la classe de la senyora Antonieta...

Aquell va ser un Nadal alegre. Tots érem a casa, com abans. Férem, amb branques de pins, un gran arbre, carregat d'adornaments. Bolles de colors, cintes brillants... Pintàrem pinyetes amb purpurina daurada... Els Reis Màgics d'Orient tornaren a passar...

A penes estrenats els jugarolls, cap a escola! Per pocs dies, però, perquè vaig agafar la pigota. Una malaltia providencial. Entretenia el pas lent de les hores cercant entre els llibres que portàrem d'Alger, aquells en els quals el meu germà m'havia ensenyat a llegir el francès. Hi havia, també llibres d'Història, de Geografia, de Biologia... Jo llegia els peus de les fotografies i de les il·lustracions... A les nits alguna de les meves germanes em llegia en veu alta els meus contes preferits. Plegats cantàvem:

*Entrez dedans la ronde,
Les enfants de chez nous!
A l'autre bout du monde
D'autres font comme vous.*

En reincorporar-me al curs escolar, ja no vaig anar amb la senyora Antonieta, sinó amb un mestre, a una classe més avançada. La meva edat ho recomenava. Vaig trobar-hi alguns amics de Dalt Vila, amb els quals feia colla. Junts ens protegíem.

El nom

El director, un dia, va venir a la meva classe. Només entrar, el mestre va cridar:

"¡Todo el mundo en pie!"

El director s'acostà a la taula del mestre i, de cara als alumnes, va dir:

"Pueden sentarse. A continuación voy a proceder

“Aquella arbitrietat va provocar-me un desassossec íntim. El nom és el nom. No te'l poden canviar així com així, sense consentir-hi...” Jean Joseph Serra Torres, en una típica foto escolar, el 1959 o el 1960.

al reparto de las cartillas de escolaridad. Acérquense a recogerla cuando pronuncie sus nombres y apellidos.”

Va començar:

“¡Vicente Ribas Cardona!”

“¡Presente!”

“¡Antonio Serra Marí!”

“¡Presente!”

“¡Juan Yern Prats!”

“¡Presente!”

“¡Juan José Serra Torres!”

“...”

“¡Juan José Serra Torres!” —va repetir el mestre.

“...”

“A ver, el señor Juan José Serra Torres. Nacido en El-Biar, Argel...”

“Aquest deus ser tu, Jean” —em digueren els de la colla.

Vaig aixecar-me, tímida.

“¿Usted no se llama Juan José Serra Torres, su padre Vicente y es barbero?” —es dirigí a mi el director.

“Sí... Pero... Yo me llamo Jean...”

“Usted —va dir el mestre— se llamaría ‘Yan’ o lo que sea entre los moros o en su casa. Aquí, en la escuela, se llama Juan José. ¡Entérese usted!”

El director, home recte, però afable, va intervenir:

“Bueno, bueno... Es que hemos traducido su nombre al español, como indica la ley”.

Aquella arbitrietat va provocar-me un desassossec íntim. El nom és el nom. No te'l poden canviar així com així, sense consentir-hi.

Ningú no tria el seu nom, ni tampoc la llengua en què comença a conèixer el món. El nom propi és aquell que has sentit sempre, aquell que t'identifica perquè ha servit als teus pares per fer-te saber que existeixes, que formes part de les seves vides, que t'han acceptat i no ets una criatura isolada. La imposició del nom després de néixer et dona categoria humana, és una mena d'acta fundacional. El nom que identifica cada individu es considera un dret que simbolitza el seu caràcter únic i justifica les seves més exquisides susceptibilitats. És una elecció que acceptes com a pròpia perquè la feren per tu els sers que més t'estimen, els primers que estimaràs. Per això no renunciïs al nom, perquè palesa aquest profund amor, i t'hi aferres solidari.

Et diran altres noms, però continuaràs sent tu mateix, fidel als teus orígens, com l'oreneta ho és al seu niu...

JEAN SERRA